

raff frem med Reformer, men hellere langsomt og sikkert. Jeg tror ogsaa, at hvis Thinget vilde følge ham, var der Grund til at sige, at det ikte. Vi have nu i en Række af Aar behandlet baade Lønningslove og Valglove for Præsteembederne, og Ministrene have selv forelagt saadanne Lovforslag for os, men den høitærede nuværende Minister mener, at det er at gaa for raff frem, at tage begge disse Spørgsmaal for paa engang; han vil, at vi først skulle tage Lønningsloven for Landsbypræsterne, derefter Valgloven for Landsbypræsterne, saa Lønningsloven for Kjøbstadpræsterne, og derpaa Valgloven for Kjøbstadpræsterne og maasse tilsidt en Lønningslov for de samme. Det vil da ganske vist trække meget længe hen, inden vi blive færdige med de Reformer, som vi hidtil have troet, at vi kunde faae omtrent samtidigt. Det kan være meget muligt, at der er Forhold, som burde tages under nærmere Overveielse, end det hidtil er fket ved de Lovforslag, som ere blevne forelagte af de tidligere Ministre; men jeg ser ikke, hvorfor den ærede Minister da ikke allerede har taget disse Forhold under Overveielse og sørget for, at de nu forelaa for Rigsdagen. Jeg erindrer, at den forhenværende Kirkeminister, da man engang her i Salen bebrejdede ham, at han ikke havde forelagt et Forslag om Lønninger for Geistligheden, ligesom Aaret i Forveien, svarede, at en af Grundene dertil var den, at der var i Ministeriet Overveielser om at tage Kjøbstæderne med ind under Loven, og at han kunde ønske at gjøre dette, naar Sagen næste Gang skulde frem. Dette fandt jeg var en meget rimelig Grund; thi, som jeg strax, da dette Forslag blev fremlagt af den forrige Minister, gjorde opmærksom paa, fandt ogsaa jeg, at det var en stor Mangel ved Loven, at den ikke omfattede Kjøbenhavn og Kjøbstæderne, men uagtet der saaledes for flere Aar siden er gjort Forarbejder i denne Retning i Ministeriet, har den ærede Minister ikke givet os Frukten heraf nu i det Forslag, han har fremlagt, men han har henvist os til en langt senere Tid, hvor vi skulde naae dette, ligesom ogsaa de tilsvarende Valglove. Paa den Maade tror jeg, at vor Udvikling vilde blive saa langsom, at Iet Forholdene fra de tidligere Love kunde blive forældede, inden vi fik de senere. I eet Punkt kunde jeg være enig med den høitærede Minister, nemlig dette, som han jo ogsaa tidligere udtalte sig for, at Geistligheden ikke alene maa betragtes som Statsembedsmænd, men tillige som Menighedsberner. Man maa beständig have for Øie, at de oprindelig vare Menighedsberners Embedsmænd, og at vi maa gaa en Udvikling imøde, hvorved de atter kunne blive Menighedsberners Embedsmænd; men fordi de engang have været det og engang igjen bør blive det, maa vi ikke glemme, at Staten har gennem lange Tider stillet dem saaledes, at de nu væsentlig staa som Statens

Embedsmænd. Deres Stilling som Menigheds-Embedsmænd bør vi ganske vist, naar vi skulle omordne deres Forhold, tage Hensyn til, men desværrer er der for Tiden kun ringe Udfigt til, at det vil lykkes, og jeg maa sige, at jeg kan aldeles ikke forstaa, hvorledes den ærede Minister kan beraabe sig paa denne Betragtning af Geistligheden til Fordel for det Lønningsforslag, han har forelagt for os; thi vel er det saa, at Embederne derefter skulle beregnes efter Byg, og at Tienderne skulle opkræves af Præsterne, men dengang da den ærede Rigsdagsmand for Mors (Schjørring) gjorde opmærksom paa, at det dog var en høit uheldig Maade at stille Præsterne paa at gjøre dem saaledes til Skatteopkrævere for Staten, svarede den ærede Minister: Ja, men der staa heller ikke, at de skulle være det; der staa, at de kunne være det. Ministeriet kan paalægge dem det, men ogsaa fritage dem derfor, og saa var det næsten, som om hans Tanke var, at de slet ikke skulde opkræve Tienden, men at Andre skulde opkræve den og betale Præsterne Værdien i Penge. Sagen er den, at skulle de betragtes som Menighedsberners Embedsmænd, skulle de ogsaa lønnes af Menigheden, det er klart; men dette Forhold ere vi nu komne bort fra, efterat vi have faaet en Statskirke, og det har den ærede Minister ikke forandret; han har ikke givet Menighederne Raadigheden tilbage over de Midler, hvoraf Præsterne lønnes, han har end ikke bestemt, at alle disse Midler skulle indflyde f. Ex. i Kommunens Kasse, og at Kommunen deraf skulde udrede Lønnen til Præsten, saaledes som det jo sker til Skolelæreren. Men han har bestemt, at Præsten skal lønnes med et vist bestemt Bøls, som fastsættes af Staten, og forsaavidt det, der opkræves i dette Diemed, er for Meget, skal det indbetales i Statskassen. — Det er i Virkeligheden at lønne dem som Statens Embedsmænd med Statens Midler og at gjøre dem blot til Skatteopkrævere for Staten, og der er i dette ikke det mindste Andet end blot Navnet i alt Fald, som kan minde om, at det engang har været anderledes. Jeg kan derfor heller ikke paa nogen Maade se, hvad der end i denne Henseende bestemmes, enten at Embederne skulle beregnes efter Byg eller ikke efter Byg, enten Tienderne skulle opkræves af Præsten paa Statens Begne, eller af en Anden, som igjen betaler til Præsten, at det har Noget at gjøre med Forholdet i Henseende til Valget af Præsten; i den Henseende kommer det af Fler-tallet her i Thinget stillede Forslag og den ærede Ministers ud paa Et. En anden Sag var det, naar den ærede Minister forelagde et Forslag, hvorefter disse Midler skulde blive ved Menigheden og stilles til deres Raadighed; da kunde man tale om, at det var Menighederne, der lønne Præsterne; men en saadan Ordning ere vi jo langt fra. Hvad dernæst den Forbring angik, at man først skulde have Lønningsagen ordnet,